

कुलुसि सहरतोर विस्वसिरेनाहकु, किर्स्तुना बळयि पोलु लोहतद सीटि

मावा मेंदुल बेस पिसना इन्जि, तलाये मोदुल आंदु. तला इलवा मतेके, माट बेद्रम विचर केवेरल? विचर केवालेवा, माट जन्वर्कना लेहका मनेलल! अद्रमे विस्वसिरा मुलु बेस पिसना, बेस ताकना इन्जि, मुडा तला, इतेके किर्स्तु, बेचोन मोदुल मनदगा! कुलुसि पुस्तकता मोदुल कबुर बेद इतेके, किर्स्तुये विस्वसिरा मुडा तला आंदोग. सबे पोल्लोने ओगे मुनेतोग आंदोग (1:18). किर्स्तु माट विस्वसि मुडा तला आंदोग, मावा जीवाता पिसमुळता मोदुल ओगे, माक अग तोहवाल, माक बुदिङ वेहवाल, माक आसा एवाल ओगे आंदोग. विस्वसिरा मुलु ओनाय आंदु, ओनाय पेदिर मावा पोगोन उदताहकु, माट बोना मुडोरोम आंदोम इन्जि लोकुर पुन्हतोर. माट ओना लोकुरल आसि, ओना संगे उंदिय मेंदुल आतप जोळेम आसि, ओर्विना संगे ओर्वोग बह ताकना इन्जि, ओगे माक कागहतहतोग.

कुलुसितोर विस्वसिर इद सेतेम पोल्लोता लोप्पारेंड विचर्क आंदुर. ओर किर्स्तुन पिसिह केवाल इनजोर नमिस मतोर, मति मावा लेहका, ओरा सीता वेल्लाडे गलत पोल्लोनगा वने अंदु, जोल कागहवालोराड केंजिसि, ओरगा बोर देवतुल्किन मोळकलाह आतोर, बोर दुस्राड रीत-रिवज्कनेके सीता कीयलाह आतोर, बोर दुस्राड दर्मनाड पोल्लोन येसुना बेसता कबुरतगा काल्हपलाह आतोर. मति किर्स्तु मावा पिसमुळता सिरप उंद तूस अचोने आयोग, मावा पूना पिसमुळ ओनगाने मन्हता, ओनेनाहके माट दिनमे पिसिहनल (3:11). किर्स्तु मावा तलालेहका निटमे मन्हतोग इतेके, दुस्रो मक किर्स्तुनोर इनजोर पुन्हतोर. मीट किर्स्तुन दोर्किह कीतिर इतेके, पोलु कुलुसितोरिन वेहतपु, किर्स्तुना संगे ताकाटु, ओना पोल्लोते, ओनाड अडोने ऊटिस मन्हटु (2:6-7). इद्रम मतेके, मीट देवुळता पोल्लोते अमेसा निदिस मनदकिर (3:16). बोगाय विस्वसि आयना इतेके, पाळना पिसमुळतुन पोहचि, किर्स्तुनगा पूना पिसमुळतुन पोयतना. विस्वसते वातस्के, मीवा पापम बुदतुन, किर्स्तुना संगे गुमयाते मिसतप लेहका आता, अह आसि देवुळि मीक पूना पिसमुळ ईता. अदिनेनाहक सबे पापमताड कबस्किन, हळकनागुटातगा मोल्लाड कोटटपु बूळे कीयनद वने, मीवा विचर मनदना गावले.

मुनेता पोल्लो

1-2 नना पोलनन, देवुळता विचर मतपु, येसु किर्स्तुना बळयिनन आंदन. ✨
कुलुसि सहरते मनवालोर् देवुळता मन्कलोरिर् मीक इद सीटि रासलाह आतन.
मावा तोळतोग विस्वसि तिमोति वने, ✨ इगा नावा संगे मीक जय येसु वेहतहतोग.
मीट किर्स्तुन विळसवा विस्वस कीय्हनिर इनजोर माट पुतोम. मावा देवुळबाबानाहि
मीक सुकमि, देव्या दोर्कि. ✨

कुलुसितोरेनाहक पोल् पार्तना कीस्तोग

3-5 देवुळता बेसता कबुरि, सेतेमता पोल्लो आंदु. ✨ अद पोल्लोतुन मीट मुने
केंजतिर, केंजताहकु पोगोन देवुळदीपतगा जागा दोर्कनद आसा मियगा पुटटा. ✨
अद आसातेनाहकु, येसु किर्स्तुन विस्वस कीसोरेन महनिर, ओसो देवुळता सबेटोर
लोकुरिन जीवा कीय्हनिर. ✨ अदिनेनाहक माट मियेनाहक ऊक-ऊके पार्तना
कीय्हनोम ✨ अस्के, मावा येसुसामि किर्स्तुना बाबाल देवुळतुन अमेसा जोहर
कीय्हनोम. ✨

6-8 अद बेसता कबुरतुन, इपपरास इनवाल ✨ मियगा एव्हिह कीसीतोग. ओग
सामिना सेवाते मावा ऐगोटोग ओसो बेस गोततोग आंदोग, अहे बर्वसलायकतोग
आंदोग. (माट मीवा सहरतगा एवया पगवोम,) मति मावा जागते ओग मीक सेतेम
बुदते किर्स्तुना कबुरतुन कागहचि, मीवा सेवा कीतोग. देवुळता जीवा मियगा जागा
आताहकु, मीट ताना मन्कलोरिन जीवा कीय्हनिर इनजोर, ओगे माक वेहतोग. ✨
मीट ओनगडाहि बेसता कबुरतुन केंजतिर, ओसो देवुळता दयाता पोल्लो सेतेम मन्हता
इनजोर पुतिर. ✨ पुतस्के, अद कबुरता पोल्लो मीवा जीवातुन बदूले कीयलाह
आता. अद्रमलेहकाने अद कबुर बूममेंड आबुर आसि, वेल्लाटोर आस्क-कोय्तोरा
जीवातुन बदूले कीयलाह आता. ✨

9-10 अदिनेनाहक माट इपपरासनाहि मीवा कबुरतुन केंजतगडाहि, मियेनाहक
ऊक-ऊके पार्तना कीसोर महनोम. ✨ मियेनाहक देवुळता बाताल विचर मन्हता, इद

✨ 1:1-2 1:1-2 रोम सहरतोर 1:1; तीतुस 1:1-4 ✨ 1:1-2 1:1-2 पिलेमोन 1-2

✨ 1:1-2 1:1-2 रोम सहरतोर 1:6-7 ✨ 1:3-5 1:3-5 गलातितोर 2:5,14 ✨ 1:3-5

1:3-5 बळयिर् 23:6-8; इपिसुसतोर 1:13; 2 तिमोति 4:8; 2 पत्र 1:12 ✨ 1:3-5 1:3-5

गलातितोर 5:6; इपिसुसतोर 1:15 ✨ 1:3-5 1:3-5 इपिसुसतोर 6:18 ✨ 1:3-5 1:3-5

रोम सहरतोर 1:8 ✨ 1:6-8 1:6-8 4:12 ✨ 1:6-8 1:6-8 रोम सहरतोर 15:30-31

✨ 1:6-8 1:6-8 इपिसुसतोर 4:21 ✨ 1:6-8 1:6-8 रोम सहरतोर 10:18 ✨ 1:9-10

1:9-10 इपिसुसतोर 1:16; 2 तिसलुनितोर 1:11

मीक तेळियना इन्जि, देवुळता जीवा मीक पूरा बुदि ईयि इनजोर, पार्तना कीयलाह आतोम✳. बाराहक इतेके, देवुळि मियेनाहक विचर कीस तासतद पोल्लोतुन पुतेक अचोन, सबे पोल्लोने येसुसामिन मान ईसि, ओन्क विचर वानाह ताककिर.✳ इतेके मीट सबे रीतिनाड बेसताड कबस्क कीसोर, देवुळतुन बेस पुनजोर दाकिर✳.

11-12 ओसो इद्रम वने पार्तना कीयलाह आतोम: मीक बेदाय तिपल वातेक वने, मीट आरेम आयवा, ओड आयवा, विस्वसते निच मनदलाहि, देवुळि तना पका बेरा डीसाते मीक लाव ईयि.✳ ओसो मीट बेस गिर्दति देवुळतुन जोहर कीसोर मनदना इनजोर, पार्तना कीयलाह आतोम. बाराहक इतेके, पोगोन तना वेहचतगा पिसवालोर ओना मन्कलोरैनाहक, मावा देवुळबाबाल वेल्लाय बर्कत तासतोग. ओसो मीक वने अगडा तूस दोर्कना लायकतोर कीतोग.✳

13 ईकळते मतप लेहकान, देयहकना कयदे मतल. मति देवुळि माक देयहकना कयदाहि विळिसह कीसि, तना पका जीवा कीतोग मगना राजेमतगा तचीता.✳

14 ओगे माक विळिसह केवाल आंदोग,✳ ओनाय मोकतेनाहकु मावा पापमता मापि आता.

किर्स्तु बोर्गु? ओग माक बाताल कीसीतोग?

15 देवुळबाबाल दिसोग✳ मति, ओना मगि येसुन ऊळतस्के, देवुळबाबान ऊळतपे आंदु.✳ दुनियाते पंडटव सबेटविना पोगोन येसुनाय अदिकर मन्हता.

16 बाराहक इतेके, देवुळि ओनाय मेटे सबे पुटिह कीता.✳ पोगोटा बूमताड, इळता बूमतगडाड, दिसनवु, दिसववु, राजेम कीयनव देयहक-बूतहक, लाव तोहतनव देवतुल्कु, अदिकरते मनदनव पेन्कु,✳ इव सबेटविन ओनाय मेटे पुटिह कीता.✳ ओन्के मान दोर्कना इन्जि, देवुळि इद्रम कीता.✳

17 सबेटकाय ओगे मुनेतोगु,✳ ओना मेटेन सबे पंडटव निच मन्हताड.✳

✳ **1:9-10 1:9-10** रोम सहरतोर 12:2; इपिसुसतोर 1:17-18; पिलेमोन 6 ✳ **1:9-10 1:9-10** 2 कुरिततोर 5:9; इपिसुसतोर 4:1 ✳ **1:9-10 1:9-10** पिलिपितोर 1:9; 2 पत्रु 1:8 ✳ **1:11-12 1:11-12** 1 कुरिततोर 16:13; पिलिपितोर 4:13 ✳ **1:11-12 1:11-12** बळयिर 20:32 ✳ **1:13 1:13** इपिसुसतोर 1:6; 5:8; 6:11-13 ✳ **1:14 1:14** रोम सहरतोर 3:24; 1 कुरिततोर 1:30; इपिसुसतोर 1:7 ✳ **1:15 1:15** 1 तिमोति 1:17; इब्रितोर 11:27 ✳ **1:15 1:15** योहन 1:18; 14:9 ✳ **1:16 1:15-16** योहन 1:3; इपिसुसतोर 1:10 ✳ **1:16 1:16** इपिसुसतोर 1:21; कुलुसितोर 2:15 ✳ **1:16 1:16** रोम सहरतोर 11:36; इब्रितोर 1:2 ✳ **1:16 1:16** तोहचीतव पोल्लोड 3:14 ✳ **1:17 1:17** योहन 1:1; 8:58 ✳ **1:17 1:17** इब्रितोर 1:3

18 ओसो माट विस्वसिरा मुलु मेंदुलता लेहकाडोरल, किर्स्तु तान ताकिह कीयनद तलाता लेहकाडोगु, ✨ ओनाय मेटे माट पिसिह्नल. हामुरताहि जीवा अरवालोरगडाहि, ओगे मुनेतोग आंदोग, ✨ इद्रमलेहका सबे पोल्लोने ओगे मुनेतोग. ✨

19 देवुळता पूरा बुदि ओनगा जागा आयना इन्जि, देवुळता गिर्दा मता. ✨

20 मन्कना पापमतेनाहकु, इद बूमता सबे नस्ळ आयि, ओसो पोगोटा बूमताड आयिड, सबेटव देवुळताहि जेक आताड. मति ताना मगि किर्स्तु, हक्कनारुटातगा नेतुर पोहच डोलताहकु, इव सबेटविन ओना मोकतेनाहकु, तना संगे कलियिह कीयलाहि, देवुळि विचर कीता. ✨

21 मीट मुने मीवाड लाग्वाड विचर्कने, देवुळता संगे विस्द आस एगतप लेहका मंदिर, अहे लाग्वाड कबस्क कीसोर मंदिर. ✨

22 अद्रम मन्जाय मति, ताना मगि मन्कना मेंदुल अगके, बूमतगा वास मियेनाहकु डोलताहकु, देवुळि मीक तना संगे कलियिह कीता. ✨ मीट ताना मुनेह नितस्के पवित्र मनदना, बाताले डागिललेवा मनदना, बाताले कसुरलेवा मनदना इनजोर, तना संगे कलियिह कीता. ✨

23 मति मीट मेलियवालेवा, मेगिसि विस्वस कीसोर मनदना गावले, ✨ ओसो बेसतल कबुरतुन केंजताहकु, मीवा जीवातगा पुटटद आसातुन, विस्सवालेवा मनदना गावले. मीट केंजतद बेसतल कबुर पूरा बूमतगा पोकर आयलाह आता. ✨ नाक वने, अदे सेवा कीयलाहि देवुळि निल्पिह कीता. ✨

विस्वसिरेनाहक पोलु पण्ठेम आस्तोग

24 माट विस्वसिरा मुलु, किर्स्तुना मेंदुलता लेहकान महनल. ✨ तना मेंदुलतेनाहकु, किर्स्तुना तिपल इंका मारोये, ओना तिपलते नना वने कलियिहनन. ✨ अदिनेनाहक नावा मेंदुदगा तिपल आतेक तेला, गिर्दातेन महनन. ✨

✨ **1:18 1:18** इपिसुसतोर 1:22-23 ✨ **1:18 1:18** बळयिर 26:23; 1 कुरिततोर 15:20

✨ **1:18 1:18** रोम सहरतोर 8:29 ✨ **1:19 1:16-19** रोम सहरतोर 9:5; कुलसितोर

2:9 ✨ **1:20 1:20** रोम सहरतोर 5:1; 8:19-21; 2 कुरिततोर 5:18,20; इपिसुसतोर 1:10;

2:13-14,16 ✨ **1:21 1:21** इपिसुसतोर 2:3,12 ✨ **1:22 1:21-22** 2 कुरिततोर

5:18; इपिसुसतोर 2:15-16; 1 पत्र 3:18 ✨ **1:22 1:21-22** रोम सहरतोर 5:10; इपिसुसतोर

1:4 ✨ **1:23 1:23** इपिसुसतोर 3:17; कुलसितोर 2:7 ✨ **1:23 1:23** 1 तिमतो 3:16

✨ **1:23 1:23** इपिसुसतोर 3:7 ✨ **1:24 1:24** 1 कुरिततोर 12:27 ✨ **1:24 1:24**

2 कुरिततोर 1:5 ✨ **1:24 1:24** रोम सहरतोर 8:17; 2 कुरिततोर 6:10; 12:15; 2 तिमतो

2:10

25-27 नना सबे जातिनोरगा वेहतलाह आतन, अद पोल्लोतुन मुनेता कालमते, अस्केडोर मन्कलोरिहक, देवुळि पुन्पिह केवा मता. मति इंजेके अद पोल्लोतुन, तना मन्कलोरिहक पुन्पिह कीयलाह विचर कीता.☆ इद बाताल पोल्लो आंदु इतेके, किर्स्तु मीवाङ् जीवानगा जागा आस्तोग; अदिनेनाहक देवुळि मियेनाहक, पोगोन तासतद पका बेसतल बर्कतता तूस मीक दोर्किहता इनजोर, ☆ मीक वने इंजेके आसा दोर्कता, इदे अद पोल्लो आंदु.☆ मीवा पायदातेनाहक देवुळि तना पूरा पोल्लोतुन तपवालेवा पोकर कीयनद कबळतुनु, नावा कयदे कीसीता.☆ कीसीताहके नना विस्वसिरा मुडा सेवकनन आतन.☆

28 ओगे किर्स्तुन माट सबे जातिनोरिहक, पोकर कीयलाह आतोम. किर्स्तुना संगे तुडिस मनवालोर सबेटोरिन किर्स्तुनगा बेस विस्वसते मेग्किह कीसि, देवुळता मुनेह निल्पिह कीयना इनजोर, ☆ माट देवुळ ईतद बुदते सबेटोरिन काऱहतहनोम, सुद्रे कीयहनोम.☆

29 इदे पोल्लोतेनाहक नना एपुर पेसनाह कबळ कीसि, पळेम आयलाह आतन. किर्स्तुना बेरा लाव नाक ताकिह कीताहकु, नना कहटेम कीयलाह आतन.☆

2

1-3 मीट कुलुसि नाटेनोर विस्वसिरर, इद पोल्लोतुन बेस पुन्हटु. मीट नावा मोकमतुन ऊळवेक तेला मीकु, लोदिकिया सहरतोर विस्वसिरेनाहकु, ☆ ओसो मीवा पटटोर सबेटोर विस्वसिरेनाहकु, नना पका पळेम आयलाह आतन. मीवा जीवातगा दीरा वायना, ☆ मीट सबेटोरर ओर्विहक-ओर्वीग जीवा कीसोर कलियिस मनदना, ओसो देवुळतगा मकतद पोल्लो, मीक पका बेस-नेहना तेळियना इन्जि, ☆ नना पळेम आयलाह आतन.☆ देवुळतगा मकतद पोल्लो इतेके किर्स्तुये आंदोग.☆

☆ 1:25-27 1:25-27 मत्याल 13:11; रोम सहरतोर 16:25; कुलुसितोर 2:1-3; 4:3
 ☆ 1:25-27 1:25-27 इपिसुसतोर 1:18; 3:16 ☆ 1:25-27 1:25-27 रोम सहरतोर 8:10 ☆ 1:25-27 1:25-27 इपिसुसतोर 3:2 ☆ 1:25-27 1:25-27 1 कुरिततोर 3:5 ☆ 1:28 1:28 4:12 ☆ 1:28 1:28 बळयिर 20:31; इपिसुसतोर 4:13; कुलुसितोर 3:16 ☆ 1:29 1:29 1 कुरिततोर 15:10; इपिसुसतोर 1:19-20; पिलिपितोर 1:30; कुलुसितोर 2:1-3,12 ☆ 2:1-3 2:1-3 4:13,15-16; तोहचीतव पोल्लोड 1:11 ☆ 2:1-3 2:1-3 इपिसुसतोर 6:21-22; कुलुसितोर 4:7-8 ☆ 2:1-3 2:1-3 1 तिसलुनितोर 1:4-5 ☆ 2:1-3 2:1-3 कुलुसितोर 1:29 ☆ 2:1-3 2:1-3 रोम सहरतोर 16:25-26; कुलुसितोर 1:25-27; 4:3

देवुळता पूरा बुदि ओसो ताना जीवाताड कतम पोल्लोड, बेरा मालसोमलेहका किर्स्तुनगा जमा आस मन्हताड. ✧

4 नना इद पोल्लोतुन बाराहक रासलाह आतन इतेके, मीक बोरे मिडताड-मिडताड पोल्लोने नाळेह कीस लेसिह कीयनायो. ✧

5 नना कोडाने दिसलाह मियगा इलेन; मति सीताते मीवा संगेन महनन. ✧ मीट मीवा पिसमुळते बेस-नेहना पिसलाह आतिर इनजोर, ओसो किर्स्तुन पका मेगिस विस्वस कीतिर इनजोर केंजिसि, ✧ पका गिर्दा आयलाह आतन.

किर्स्तुना संगे तुंडिस मनदना

6 मीट किर्स्तु येसुन मावा मालकाल इनजोर, ओनाड पोल्लोड केंजलाह आतिर, अद्रमलेहकान येसुना अगदे ताकसोर मन्हटु. ✧

7 मरानाड मडाड ऊटटप लेहका, मीटु विस्वसते ओनगा बेस ऊटिस मन्हटु; ✧ ओसो मीटु ओनाड पोल्लोने बेर्ससोर मन्हटु. अस्के इपपरासनाहि मीट येसुना सेतेम पोल्लो कगयतपु, विस्वसताहि इळन अरवा, मेगिस मनदकिर; ✧ देवुळतुन अमेसा पका जोहर कीसोर मनदकिर.

8 इदिन पुन्ज मन्हटु! मन्कलोर वासि, मन्कना बुदताहि पुटटव पोल्लोनु, (देवुळताड पोल्लोड इनजोर) कागहतहतोर. ओर पका बुदतोर दिसतेक तेला, ओराड पोल्लोड उगसताड ओसो जोल पोल्लोड आंदुड. लोकर वेहतव अव इद दुनियाताड अङ्ळमताड पाय्दालेवाड उतुर्कनाड पोल्लोड आंदुड; ✧ किर्स्तुनगडाह वातव आयोड. अदिनेनाहक अव पोल्लोड कागहचि तमा कयदे कीयलाहि, ओरिहक मीट अग एमाटु. ✧

9 बाराहक इतेके, देवुळता पूरा बुदि किर्स्तु इनजोर मेंदुल अगके मन्हता. ✧

10 राजेम कीयनव पेन्कु, ओसो अदिकर ताकिह कीयनव देवतुल्कु, इविस्कना पोगोन किर्स्तुनाये अदिकर मन्हता. ✧ मीट ओना संगे जोळेम आतिर, अदिहक इंजेके मियगा बाताले कामि इले. ✧

✧ **2:1-3 2:1-3** यशायाह 11:2; रोम सहरतोर 11:33; इपिसुसतोर 1:18; 2 पत्रु 1:5 ✧ **2:4 2:4** रोम सहरतोर 16:18 ✧ **2:5 2:5 1** कुरिततोर 5:3 ✧ **2:5 2:5 1** पत्रु 5:9 ✧ **2:6 2:6** इपिसुसतोर 4:1 ✧ **2:7 2:7** इपिसुसतोर 3:17 ✧ **2:7 2:7** इपिसुसतोर 4:21; इब्रितोर 13:9; यहूदाल 20 ✧ **2:8 2:8** गलातितोर 4:3,9 ✧ **2:8 2:8** इपिसुसतोर 5:6; 1 तिमोति 6:20; इब्रितोर 3:12 ✧ **2:9 2:9** कुलसितोर 1:19 ✧ **2:10 2:10** इपिसुसतोर 1:21-22; 3:10 ✧ **2:10 2:10** इपिसुसतोर 3:18-19

11 (माट यहुदरोम इतेके, मन्कना तोलातुन डायिसि, डायना रिवजकीय्हनोम;)
विस्वसिरा डायना रिवज बार, मन्कना कयदे कीतद आयो. (किर्स्तुहकु
हक्कनागुटातासिकसा आतस्के,) मीवा पापम बुदि ओना मेंदुलता संगे जोळेम आता,
अस्केने ओना संगे मीवा वने डायना रिवज आतप आता.*

12 मीट येसुना पेदिरते एतगा मुळिन्दस तेदतस्के, मीवा पापम बुदतुन, किर्स्तुना
संगे गुमयाते मिसतप लेहका आता.* देवुळि बेद बेरा लावते ओन डोलतोरगडाहि
जीवा अर्हता, अदे लावता पोगोन मीट विस्वस कीतिर.* कीताहकु (अद मीक
पूना पिसमुळ ईता. पूना पिसमुळ दोर्कताहके,) मीट वने किर्स्तुना संगे जीवा अरतप
लेहका आतिर.*

13-14 मीट मुने पुन्जि कसुर्क कीदिर, मीट यहुदिर आयवाहकु, देवुळता लोकर
आयवा मतिर, अदिनेनाहक देवुळता मुनेह डोलतप मतिर.* मति देवुळि मावाड सबे
कसुर्किन मापि कीता. ओसो माक सिकसा आयना इन्जि, मावाड कसुर्क तोहतनद
सीटि मावा विरुद मता. मति अद सीटटुनु, देवुळि किर्स्तुना संगे हक्कनागुटातगा
मोल्लाड कोटटप लेहका मायिह कीता.* इद्रमलेहका देवुळि माक कसुरलेवोर
कीसि, किर्स्तुना संगे जीवा अर्हता.

15 इंजेके इद्रम आता इतेके, अदिकरते ताकिह कीयनव देयहकना लावतुन,
देवुळि अविस्कनगडाहि किर्स्तुना हक्कनागुटाता मेटे, पूरा तेंडिस पोहता.* पोहचि
अव देयहक पूरा आरेम आताड इन्जि, अविस्किन सबेटोर ऊळनाह, दोहच तिर्हतप
लेहका कीता.*

16 (अदिनेनाहक इद दुनियाताड अडोड-उतुर्क कागहवालोरिहक, मीट अग
एमाट इनजोर वेहतन.) इतेके तिनदना-उनडना नोमळतुन माळविर,* वर्सामेटा
पोल्वा केविर, आमस आयनस्के पोल्वा केविर, पोल्वादियातुन नोमविर इनजोर,*
बोने बह मीवा पोगोन कसुर पुटिह कीयलाह एमाटु.*

17 (किर्स्तु वावस्के, देवुळि तना लोकरिहक इव अडोड ईस मता.)
इविस्किन बाराहक ईता इतेके, वायना कालमते देवुळि तना लोकरा संगे बेद्रम

* 2:11 2:11 रोम सहरतोर 2:29; 7:24; कुलुसितोर 3:5 * 2:12 2:12 रोम सहरतोर
6:2-4 * 2:12 2:12 बळयिर 2:24; कुलुसितोर 1:29 * 2:12 2:12 रोम सहरतोर 6:5;
इपिसुसतोर 2:6; कुलुसितोर 3:1 * 2:13-14 2:13-14 इपिसुसतोर 2:1,5 * 2:13-14
2:13-14 इपिसुसतोर 2:15; 1 पत्र 2:24 * 2:15 2:15 1:16 * 2:15 2:15 2
कुरिततोर 2:14; इपिसुसतोर 3:10; 4:8; 1 योहन 4:4 * 2:16 2:16 1 तिमोति 4:3; इब्रितोर
9:8-10 * 2:16 2:16 1 इतिहास 23:31; 2 इतिहास 31:3; नहेम्याल 10:33; गलातितोर
4:10 * 2:16 2:16 रोम सहरतोर 14:3

कलियना इन्जि तोहतलाह, ईस मता. मति इंजेके किर्स्तुना मेटे, देवुळि माक गट्ने कलियिहता.☆(अदिहक इंजेके इद्रमताड अडोड वेहवालोराड पोल्लोन कैजमाट्.)

18 मीक जोल कागहवालोर इद्रम वेहतहतोर, “मावा लेहका तिपलता नोमळ कीयना, पोगोटाड देवतुल्किन मोळकना,” इन्हतोर. इद्रम वेहचि, मीट देवुळता राजेमता लायकतोरिर आयविर इनजोर, मीवा पोगोन कसुर ओपलाह एमाट्. अद्रमतोर मन्कलोर इद्रम-इद्रमताड लेकाड ऊळतोम इनजोर, तमाय मन्कना बुदते उगसे पोगयसोर तिरियिहतोर.☆

19 (बेद्रम तला मेंदुलतुन ताकिह कीस्ता, अद्रमे किर्स्तु माक विस्वसिरिन ताकिह कीस्तोग.☆) अविड, सीराड, पूरा मेंदुलतुन जोळे कीस तासिहताड, ओसो अद्रमे मेंदुलताड कयक-काल्क बाताड, ऐगेन बेर्सिहताड वने. अद्रमलेहकाने माट विस्वसि मन्कलोरल, ओर्विहक-ओर्वोग तुंडिस महनल. ओसो देवुळता देव्वा दोर्कताहकु, ऐगेन बेर्सिहनल.☆ मति जोल कागहवालोर, मावा तलालेहकाडोग किर्स्तुनाड कैजवाहकु, मावोर आयोर.

दुनियाताड अडोड-उतुर्कने ताकनद आयो

20-22 तेन बोयमाट्, तान तिनमाट्, इदिन इटमाट् इनजोर मीट नोममाट्. तिनदनद मालु कबळतुहक अरयहताये; मति तितापया, अद कबळतुहक अरवो.☆ अद्रमता मादा पोगोन, मन्कलोर अडोड पुटिह कीसि, दुसोरिन कागहतहतोर.☆ मीवा मन्कना बुदि किर्स्तुना संगे डोलताहकु, ☆ इद दुनियाताड अडळमताड अडोड-उतुर्क ☆ मीक दोहच तास पगवोड. पया मीट दुनियातोर लेहका अद्रमताड पोल्लोन कैजिसि बाराहक पिसलाह आतिर?☆

23 इद्रमताड अडोड-उतुर्क पुटिह केवालोर पका बुदतोर, देवुळतुन कर्तुळते नोमवालोर लेहका दिसिहतोर. बह इतेके माट उडुला बुदतोराम इन्जि, ओरु सबेटोरिन तोहतहतोर, ओसो तमाड मेंदुस्किन पकाय तिपल कीसि आव्रे कीस्तोर.☆

☆ **2:17 2:17** इन्नितोर 8:5; 10:1 ☆ **2:18 2:18** रोम सहरतोर 8:7; इपिसुसतोर 4:17 ☆ **2:19 2:19** 1 कुरिततोर 11:3; 12:27 ☆ **2:19 2:19** इपिसुसतोर 2:21; 4:16 ☆ **2:20-22 2:20-22** 1 कुरिततोर 6:13 ☆ **2:20-22 2:20-22** यशायाह 29:13; मत्याल 15:9; मार्कल 7:7; तीतुस 1:13-14 ☆ **2:20-22 2:20-22** रोम सहरतोर 6:2-4,11; पिलिपितोर 3:10-11; कुलसितोर 3:2-3 ☆ **2:20-22 2:20-22** गलातितोर 4:3,9 ☆ **2:20-22 2:20-22** गलातितोर 4:8; 6:14 ☆ **2:23 2:23** 1 तिमोति 4:3,8

मति निटम ऊळतेके, इव अडोड-उतुर्क मावा पापम बुदतुन आव्रे कीयलाह, * मुर्तिय कबळतुहक अरवोड.

3

1 नना मुने रासतपु, मीट विस्वसिरिर देवुळताहि पूना पिसमुळ दोर्किह कीसि, किर्स्तुना संगे जीवा अरतप लेहका आतिर.* इंजेके ओग पोगोन देवुळदीपते देवुळता तिनळ बाजे उदिस मन्हतोग.* अदिहक मीट देवुळदीपताड पोल्लोनागाने, सीता कीसोर मन्हटु.*

2-3 ओग डोलतस्के, मीट वने मीवा पाळना पिसमुळतुहक डोलतप लेहकान आतिर.* इंजेके मीट ओना संगे, पूना पिसमुळते पिसलाह आतिर. अद पिसमुळतुन किर्स्तु, देवुळदीपतगा बेस तासिहतोग; तान बोगे बूळे कीया पगवोग. अदिनेनाहक इद बूमतगडाड पोल्लोन आयो, मति देवुळदीपतगडाड पोल्लोने, सीता कीसोर मन्हटु.*

4 मावा पिसमुळ किर्स्तुनगाने मन्हता.* ओग सबेटोर ऊळनाह, पका डीसाते ओसो दिसनोग अस्के, मीट वने ओना डीसाते कलियकिर.*

पाळना बुदि ओसो पूना बुदि

5 मावा पिसमुळ किर्स्तुनगाने मनाहकु, इद बूमताड विचर्किन हव्किस पोहाटु; इतेके साट्याल कबळ, साट्याल बुदि, लाग्वाड विचर्क, लालुस कीयना.* बेदिनेनाहक मीवा लालुस मन्हता, अदिने मीट मोळिकहनिर.*

6 देवुळता पोल्लो केंजवोर, इद्रमताड कबस्क कीस्तोर. अद ओरिहक निटम सिक्सा ईयगा,* इदिन सीताते तासाट.

7 मीट वने मुने अद्रमतोर ताकनद अगदे तार्किदिर, अस्के अद्रमताड कबस्क कीसोर मतिर.*

* **2:23 2:23** रोम सहरतोर 13:14 * **3:1 3:1** रोम सहरतोर 6:5 * **3:1 3:1** 2:12 ऊळाट. * **3:1 3:1** देवुळताड पाटाड 110:1; मार्कल 16:19 * **3:1 3:1** पिलिपितोर 3:20 * **3:2-3 3:2-3** रोम सहरतोर 6:2-4,11; 2 कुरिततोर 5:14; कुलसितोर 2:20-22; पिलिपितोर 3:10-11 * **3:2-3 3:2-3** मत्याल 16:23; पिलिपितोर 3:19-20; 1 पत्रु 4:2 * **3:4 3:4** योहन 11:25-26; गलातितोर 2:20 * **3:4 3:4** रोम सहरतोर 8:18,19-21; पिलिपितोर 3:21; 1 योहन 2:28 * **3:5 3:5** मत्याल 15:19; मार्कल 7:21-22; रोम सहरतोर 6:13; 8:13; 1 कुरिततोर 6:9-10,18-20; इपिसुसतोर 4:19; कुलसितोर 2:11 * **3:5 3:5** इपिसुसतोर 5:5; 1 तिमोति 6:9-10; इब्रितोर 13:5 * **3:6 3:6** रोम सहरतोर 1:18; इपिसुसतोर 5:6 * **3:7 3:7** 1 कुरिततोर 6:11

8 मति इंजेके, ओड आयना, गुरागुरा आयना, कुळसा कीयना, बदनम कीयना, करब पोल्लोड तोडटाह पेहतना, इव सबे विळसाटु.✧

9 अहे ओर्विहक-ओर्वोग जोल वळहकमाटु. बाराहक इतेके मीट किस्तुनगा वातस्के, मीवा पाळना बुदतुनु, ओसो तानाड लाग्वाड कबस्किनु, कतम पोहतिर.✧

10 अह कीसि, देवुळ मीक ईतद पूना बुदतुन पोयतिर. इद पूना बुदतुन, देवुळिये पुटिह कीता.✧ मीट तान बेस पुन्जि, ताना लेहका आयना इन्जि, देवुळि अद बुदतुन बद्ले कीसोरेन मन्हता.✧

11 पूना पिसमुळ दोर्किह कीताहकु, डायना रिबज कीतोग यहुदि मन्कल मनेग, डायना केवोग यहुदि आयवोग मनेग,✧ कगयतोग मनेग, गेळा-माळगतोग मनेग, ओर्शुलतोग मनेग, मता मन्कल मनेग,✧ इव पोल्लोड देवुळता मुनेह बेराड आयोड. बाराहक इतेके किस्तुये मोदुल आंदोग, ओग माट सबेटोर विस्वसिरगा मन्हतोग.✧

12 देवुळि मीक आचता, आचिसि तना मन्कलोर इनजोर अलग कीता,✧ अहे मीक जीवा कीता. अदिनेनाहक पूना गेदे उहतप लेहका, (मीवा पूना पिसमुळतुन पोयहटु; इतेके) दुस्रोरेन जीवा लोपाटु, दुस्रोरेन गूनम तोहाटु, उड्ला बुदते ताकाटु, कुलुल बुदते मन्हटु, बेदाय पोल्लोतुहक चट्टने ओड आयमाटु.✧

13 दुस्रोरे मीक तप तासतेक तेला, कोदा पोयमाटु, गूनमते आपाटु. ओर्विहक-ओर्वोनगा कसुर मतेके, सामि मीवा कसुरतुन मापि कीतप लेहका, मीट वने मापि कीमहटु.✧

14 इव सबे कीमहटु, मति इविस्किन वीळिसि, ओर्विहक-ओर्वोग जीवा कीमहटु.✧ अह कीसोर मतेके, माट विस्वसिरल उंदिय विचरते पूरा कलियिस मनदकल.✧

15 मीट सबेटोरिर उंदिय मेंदुललेहका महनिर,✧ देवुळ मीक ऐगेन गूनमते मनदलाह केयता. अदिहक किस्तु ईतद गूनम मीक ताकिह कीयि.✧ देवुळता

✧ 3:8 3:8 इपिसुसतोर 4:22,29,31; 5:4 ✧ 3:9 3:9 रोम सहरतोर 6:6; इपिसुसतोर 4:22,25 ✧ 3:10 3:10 ग्लतातितोर 6:15; इपिसुसतोर 4:24 ✧ 3:10 3:10 रोम सहरतोर 6:2-4; 8:29; 12:2; 2 कुरिततोर 4:16 ✧ 3:11 3:11 1 कुरिततोर 7:19 ✧ 3:11 3:11 इपिसुसतोर 6:8 ✧ 3:11 3:11 रोम सहरतोर 3:21-23; इपिसुसतोर 1:23; 2:14-15 ✧ 3:12 3:12 लुकाल 18:7 ✧ 3:12 3:12 1 कुरिततोर 13:4-5; 2 कुरिततोर 6:6; ग्लतातितोर 5:22-23; इपिसुसतोर 4:24; पिलिपितोर 2:1-3 ✧ 3:13 3:12-13 रोम सहरतोर 15:7; इपिसुसतोर 4:2,32 ✧ 3:14 3:14 इपिसुसतोर 5:2; 1 योहन 3:10 ✧ 3:14 3:14 योहन 17:23; इपिसुसतोर 4:3 ✧ 3:15 3:15 इपिसुसतोर 2:16 ✧ 3:15 3:15 इपिसुसतोर 2:14; पिलिपितोर 4:7

बेरा दयातुन, सीता कीसोर मन्हटु.✧

16 अद्रमे किर्स्तुना पोल्लो मीवा जीवातगा गडि, अदे मीक ताकिह कीयि.✧ देवुळ ईतद बुदते, ओर्विहक-ओर्वोग बुदिड-एदिड कागहचोर मन्हटु.✧ देवुळता साम्नमताड पाटाड, ओसो रीतरीतिनाड पाटाड, इविस्कने देवुळतुन जोहर कीसोर, मीवा पूरा जीवाताहि ओसोर मन्हटु.✧

17 बाताल कीतेकाय, बाताल वळहकतेकाय, सबे येसुसामिना पेदिरतुन मान ईसि कीम्हटु.✧ ओना मेटे माक देवुळबाबाना दया दोर्कता इन्जि, देवुळतुन जोहर कीसोर मन्हटु.✧

विस्वसिरा मनमुळि

18 मुतेस्कनिर! मीवाड मुजोरा पोल्लोते वरेम आस मन्हटु.✧ सामिन विस्वस कीयनव आस्किहक, अद्रम कीयनद ओप्पिहता.

19 मुजोरिर! मीवाड मुतेस्किन जीवा कीम्हटु.✧ अविस्कना मुनेह कोकळमते मनमाट.✧

20 पेकोरिर! सबे पोल्लोने मीवाड तलिस्क-तपेराड पोल्लोड केंजाट! पेकोर अद्रम मनदनदे, देवुळतुहक विचर वास्ता.✧

21 तपेरिर! मीवाड पिलाड-पेकोरिन ओड वानाह केमाट. अद्रम कीतेके, पेकोर बाताले केवा, ओरम आस्तोर.✧

22 ओर्युलतोरिर! इद बूमतगा मनवालोर मीवाड माल्कालोराड सबे पोल्लोन केंजाट. सिरप ओर ऊळिहपान, ओरिन गिर्दा कीयलाह कबळ केमाट, मति देवुळतुन रेयिसि, मीवा जीवाताहि कबळ कीम्हटु.✧

23-24 मियेनाहक पोगोन तासतद तूसतुन इनम इनजोर, देवुळि मीक ईयगा, इदिन पुतिरे.✧ अदिनेनाहक मीट बेदाय कबळ कीतेके, मन्कलोरेनाहक आयो मति सामिनेनाहक कीतल इनजोर, अद कबळतुन पूरा जीवाताह कीम्हटु. मीट सामि किर्स्तुनाये ओर्युलतोरिर आदिर, इदिन पुन्हटु.✧

✧ **3:15 3:12-15** गलातितोर 5:22-23; इपिसुसतोर 4:3 ✧ **3:16 3:16** इपिसुसतोर 5:26; याकुब 1:21 ✧ **3:16 3:16** 1:28 ✧ **3:16 3:16** 1 कुरिततोर 14:15 ✧ **3:17 3:17** 1 कुरिततोर 10:31 ✧ **3:17 3:17** इपिसुसतोर 5:20 ✧ **3:18 3:18** इपिसुसतोर 5:22; तीतुस 2:5; 1 पत्र 3:1 ✧ **3:19 3:19** इपिसुसतोर 5:25 ✧ **3:19 3:19** 1 पत्र 3:7 ✧ **3:20 3:20** इपिसुसतोर 6:1 ✧ **3:21 3:21** इपिसुसतोर 6:4 ✧ **3:22 3:22** इपिसुसतोर 6:5-6; 1 तिमोति 6:1; तीतुस 2:9; 1 पत्र 2:18 ✧ **3:23-24 3:23-24** बळयिर 20:32; 1 पत्र 1:4-5 ✧ **3:23-24 3:23-24** 1 कुरिततोर 7:22; इपिसुसतोर 6:7

25 देवुळि बोनाये मोकम ऊळिस नेयम केवो.✧ अदिनेनाहक माल्काल मनेग, ओर्युलतोग मनेग, लाग्वा कबळ केवाना कबळता इसबतेन, देवुळि सिक्सा ईयगाये.✧

4

1 माल्कालोरिर! मीक वने देवुळदीपतगा ओवोर्ग माल्काल मन्हतोग इनजोर, सीता कीम्हटु. अदिनेनाहक मीवा ओर्युलतोगा संगे सेतेमते ताकाट, मुर्तिय सेट्बेट केवा बेस ऊळाट.✧

पार्तना बह कीयना, साक्सि बह वेहतना

2 मीट अमेसा रोमवालेवा पार्तना कीसोर मन्हटु. बेस बुदते मन्जि, देवुळता बेरा दयातुन सीता कीसोर पार्तना कीम्हटु.✧

3 अद्रमे ओसो मयेनाहक वने पार्तना कीम्हटु. किर्स्तुना लोप्पा मन्कलोर मुने पुनवा मंदुर, अद पोल्लोतुन पोक्कुर कीताहकु, ✧ नना जेलते महनन. ✧ अदे पोल्लोतुन सबेटोरिहक माट पोक्कुर कीयलाहि, देवुळि अग तेगयि इनजोर, ✧ पार्तना कीम्हटु.

4 तान पोक्कुर कीयनद नावा कबळ आंदु, नना तान बेस तेळियनाह, पड्ने पोक्कुर कीयना इनजोर, पार्तना कीम्हटु.✧

5 किर्स्तुन पुनवोरा संगे मनदहपा, बेस बुदते मन्हटु. ✧ ओरिन किर्स्तुना लोप्पा साक्सि वेहतलाह, मीक मोका दोर्कतेके, तान विळसमाट. ✧

6 मीवा तोडटाडः पोल्लोडः अमेसा गूनमताडः, लोकुरिहक विचर वायनव मनिडः. अस्के मीक रीतरीतिनाडः पोल्लोडः ताल्हकवालोरिन, बराबर पोल्लोडः मल्हता पगायकिर. ✧

आक्रिताडः पोल्लोडः

7-8 तुक्किस इनवाल ✧ नयगडा सबे कबुरतुन मीक वेहतनोग, ओसो मीवा जीवातुहक दीरा ईयनोग. अदे कबळतेनाहक ओन मियगा लोहतन. ✧ ओग सामिना सेवाते मावा ऐगेटोग ओसो बेस गोततोग आंदोग, अहे बर्वसलायकतोग आंदोग.

✧ **3:25 3:25** व्यवस्थाविवरण 10:17; बळयिर 10:34; इपिसुसतोर 6:9 ✧ **3:25 3:23-25** इपिसुसतोर 6:8 ✧ **4:1 4:1** इपिसुसतोर 6:9 ✧ **4:2 4:2** बळयिर 1:14; इपिसुसतोर 6:18 ✧ **4:3 4:3** कुलसितोर 1:25-27; 2:1-3 ✧ **4:3 4:3** रोम सहरतोर 16:25 ✧ **4:3 4:3** बळयिर 14:27; 2 तिमोति 4:2 ✧ **4:4 4:4** इपिसुसतोर 6:19-20 ✧ **4:5 4:5 1** तिसलुनितोर 4:12 ✧ **4:5 4:5** इपिसुसतोर 5:15-16 ✧ **4:6 4:6** इपिसुसतोर 4:29; 1 पत्र 3:15 ✧ **4:7-8 4:7-8** बळयिर 20:4 ✧ **4:7-8 4:7-8** 2:1-3

9 ओना संगे मियगडोग उनेसिमिसिन वने, मियगा लोहतलाह आतन. ओग नावा संगे मन्जि, इंजेके बेस बर्वसलायकतोग विस्वसि आतोग, नावा गोततोग वने आतोग. ✧ ओग तुकिकुस बार मियगा वासि, इग्डाड सबे पोल्लोन मीक वेहतनुर.

10 अरिस्तरकुस ✧ नावा संगे जेलते मन्हतोग. ओग मीक जय येसु इन्हतोग. बार्नबसना कुटुमतोग मार्कल वने, ✧ मीक जय येसु इन्हतोग. (नना मीक मुनेन वेहतप लेहका, मार्कल मियगाहक वातेके, ओन बेस ऊळाट.)

11 युसतुस येसु इनवाल वने, मीक जय येसु इन्हतोग. देवुळता राजेमता कबुरतुन पोक्र कीयनद कबळते, वेर मुवुरे यहुदि विस्वसिर नावा संगे सेवा कीस्तोर. वेर नावा संगे मनाहक, नावा जीवातुहक पका दीरा वास्ता.

12 मियगडोग इपपरास, येसु किस्तुना सेवक आंदोग, इंजेके नावा संगे मन्हतोग. ✧ ओग वने मीक जय येसु इन्हतोग. मीट विस्वसते मेगिस मनदना, देवुळि मियेनाहक तासिस मतव पोल्लोन मीट बेस-नेहना पुनदना, देवुळताड विचर्किन पूरा पुन्जि, अद्रमलेहका ताकना इनजोर, ✧ अमेसा अरेम आयवा मियेनाहक पार्तना कीस्तोग. ✧

13 मियेनाहक, ओसो लोदिकियातोर विस्वसिरेनाहक, ✧ ओसो हियरापुलिसतोर विस्वसिरेनाहक, ओग पका कहेटेम कीयलाह आतोग. इद पोल्लोता साक्सि नना महनन.

14 नावा गोततोग डाक्टर लूकाल ओसो देमस ✧ इगा मन्हतोर. ओर वने मीक जय येसु इन्हतोर.

15 लोदिकियातोर विस्वसिरिन ओसो नुपान, अहे ताना लोतगा जमा आयवालोर विस्वसिरा मुडुन, ✧ नयेनाह जय येसु वेहाट.

16 इह केंजाट. इद सीटटुन मीट अर्वतापया, तेन लोदिकिया सहरतोर विस्वसिरिहक लोहचि, अगा वने अर्वलाह वेहाट. ✧ मीट बार लोदिकियातोर विस्वसिरा मुडुहक, ✧ नना लोहतद सीटटुन ताल्हकाट. ताल्हकिसि तान मीवा कुलसितोर विस्वसिरगा अर्वलाह वेहच केंजाट.

17 ओसो अरकिपुसिन ✧ इद्रम वेहाट: “सामि नीवा कयदे ईतद सेवातुन मारिह कीमु,” ✧ इनजोर वेहाट.

✧ **4:9 4:9** पिलेमोन 10-16 ✧ **4:10 4:10** बळयिर 19:29 ✧ **4:10 4:10** बळयिर 12:12; 2 तिमोति 4:9-11 ✧ **4:12 4:12** 1:6-8; पिलेमोन 23 ✧ **4:12 4:12** 1:28 ✧ **4:12 4:12** रोम सहरतोर 15:30-31; याकुब 1:4 ✧ **4:13 4:13** 2:1-3 ✧ **4:14 4:14** 2 तिमोति 4:9-11; पिलेमोन 24 ✧ **4:15 4:15** रोम सहरतोर 16:5 ✧ **4:16 4:16** 1 तिसलुनितोर 5:27 ✧ **4:16 4:15-16** 2:1-3 ✧ **4:17 4:17** पिलेमोन 1-2 ✧ **4:17 4:17** 2 तिमोति 4:5

18 इंजेके नना पोलुनन, नावाय कयदे मीक जय येसु इनजोर☆ रासलाह आतन.*
 नना जेलते महनन इनजोर सीता कीसि, नयेनाहक पार्तना कीम्हटु.☆ देवुळि मीक
 देय्वा ईयि.☆

☆ **4:18 4:18** 1 कुरिततोर 16:21
 रासिदोग. ☆ **4:18 4:18** इब्रितोर 13:3

* **4:18 4:18** इचानाह पोलु वेहतव पोल्लोनु, दुस्रोग
 ☆ **4:18 4:18** 1 तिमोति 6:21; तीतुस 3:15

Hill Madia
Hill Madia standard translation

copyright © 2021 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Maria)

Contributor: The Seed Company

All rights reserved.

2025-05-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 May 2025 from source files
dated 15 May 2025

9f0bdb58-21f8-514e-8286-5b2942b7d458